หลักสูตร การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร (อพ 3018)

จำนวน 35 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพพาณิชกรรมและบริการ

ความเป็นมา

ตามนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อที่ 3.4 จัดให้มีการฝึกอบรม อาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skill) เพิ่มสมรรถนะ (Upskill) หรือทบทวนทักษะ (Reskill) ให้แก่ประชาชน อาทิ อาชีพเกษตรกร อาชีพค้าขาย อาชีพบริการชุมชน อาชีพหัตถกรรม อาชีพอุตสาหกรรม ช่างก่อสร้าง ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างแอร์ ฯลฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับทักษะความรู้ ช่วยประชาชนลดรายจ่ายในครัวเรือน สามารถประกอบอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริมให้แก่ครอบครัวได้

การแปรรูปสมุนไพร คือ การเปลี่ยนแปลงสถานะของสมุนไพรให้แตกต่างจากเดิมเพื่อประโยชน์ ในการใช้งานที่หลากหลายมากขึ้น สมุนไพรมีหลายชนิดและมีสรรพคุณทางยาที่แตกต่างดังนั้น การศึกษารูป
รส กลิ่น สี และชื่อสมุนไพ รจึงเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสำคัญเพื่อ ให้การแปรรูปสมุนไพรมีคุณภาพดี ตลอดจนการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพใกล้เคียงผลิตภัณฑ์เดิมมากที่สุด เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางประเภท
ที่ ไม่สามารถคงสภาพอยู่ได้นาน การแปรรูปจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญมากขึ้นเพื่อให้เกิดผลดีต่อการแปรรูป คงไว้ซึ่งคุณค่าและสรรพคุณที่ดีของพืชสมุนไพร

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ..... จึงได้จัดทำหลักสูตรอาชีพการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ไปใช้ในการประกอบอาชีพที่เป็น การเข้าสู่อาชีพสร้างงานสร้างรายได้ เพิ่มรายได้และทำเป็นอาชีพเสริม อาชีพหลัก

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริงผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรม จริยธรรม
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ 5 ด้านได้แก่ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของพื้นที่ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของพื้นที่
3. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

จุดหมาย

1. มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพรและสร้างรายได้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. มีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ

3. มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะการบริหารจัดการในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพหรือต้องการพัฒนาอาชีพ
3. ผู้ที่ต้องการทำเป็นอาชีพเสริม

ระยะเวลา จำนวน 35 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี จำนวน 5 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน 30 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ความรู้พื้นฐานการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร จำนวน 2 ชั่วโมง
    - 1.1 ความสำคัญของการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร
    - 1.2 ความหมายของการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร
    - 1.3 การให้ความรู้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น
    - 1.4 การจำแนกประเภทสมุนไพรในทั้งหมด
    - 1.5 ความรู้เรื่องสรรพคุณและประโยชน์ของพืชสมุนไพรชนิดต่างๆ
2. ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร จำนวน 32 ชั่วโมง
    - 2.1. อุปกรณ์ ส่วนผสมต่างๆในการแปรรูปสมุนไพร
    - 2.2. การทำครีมนวดสมุนไพรแบบเย็น
    - 2.3. การทำครีมนวดสมุนไพรแบบร้อน
    - 2.4 การทำน้ำมันนวดสมุนไพร
    - 2.5 การทำยาหม่องสมุนไพร
    - 2.6 การทำยาดมสมุนไพร
    - 2.7 การบรรจุการเก็บรักษา
    - 2.8 การออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร
3. . การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร จำนวน 1 ชั่วโมง
    - 3.1. การบริหารจัดการในการประกอบ อาชีพ
    - 3.2. การจัดการการตลาด
    - 3.3 การจัดการความเสี่ยง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยาย/แลกเปลี่ยนความรู้
2. การสาธิต /การทดลอง/การฝึกปฏิบัติ
3. ศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียนรู้/ใบความรู้
4. ศึกษาจากวิทยากร

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้
2. ใบความรู้
3. วิทยากร

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินภาคทฤษฎี/ภาคปฏิบัติ ตลอดหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. ผลผลิตที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา
4. แบบประเมินความพึงพอใจ

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร

จำนวน 35 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพพาณิชกรรมและบริการ

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.	ความรู้พื้นฐานการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	1. บอกความหมายความสำคัญของ การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร ได้ 2. บอกประเภท สรรพคุณและประโยชน์ของสมุนไพรแต่ละชนิดได้	1.1ความสำคัญของการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 1.2ความหมายของการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 1.3การให้ความรู้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น 1.4การจำแนกประเภทสมุนไพรในทั้งหมด 1.5ความรู้เรื่องสรรพคุณและประโยชน์ ของพืชสมุนไพรชนิดต่างๆ	วิทยากรบรรยายให้ความรู้พื้นฐานการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 1.1ความสำคัญของการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 1.2ความหมายของการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 1.3การให้ความรู้สมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น 1.4การจำแนกประเภทสมุนไพรในทั้งหมด 1.5ความรู้เรื่องสรรพคุณและประโยชน์ของพืชสมุนไพรชนิดต่างๆ	2 ชั่วโมง	
2.	ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	2.1 ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	2.1อุปกรณ์ส่วนผสมต่างๆในการแปรรูปสมุนไพร 2.2การทำครีมนวดสมุนไพรแบบเย็น 2.3การทำครีมนวดสมุนไพรแบบร้อน	2.1วิทยากรให้ผู้เรียนรู้วิธีการใช้งานอุปกรณ์ส่วนผสมต่างๆในการแปรรูปสมุนไพร 2.2วิทยากรสาธิตวิธีทำและขั้นตอน	2 ชั่วโมง	30 ชั่วโมง

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		2.2 ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์การ ออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	2.4 การทำน้ำมันนวดสมุนไพร 2.5 การทำยาหม่องสมุนไพร 2.6 การทำยาดมสมุนไพร 2.7 การบรรจุการเก็บรักษา 2.8การออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	2.3การทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร - การทำครีมนวดสมุนไพรแบบเย็น - การทำครีมนวดสมุนไพรแบบร้อน - การทำน้ำมันนวดสมุนไพร - การทำยาหม่องสมุนไพร - การทำยาดมสมุนไพร 2.4 การบรรจุการเก็บรักษา 2.5การออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร		
3.	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	3.1ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการในการ ประกอบอาชีพ 3.2ผู้เรียนมีความรู้ในการจัดการตลาด 3.3ผู้เรียนมีความรู้ในการจัดการความ เสี่ยง	3.1 การบริหารจัดการในการประกอบ อาชีพการทำผลิต ภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 3.2 การจัดการการตลาด 3.2.1 การทำฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้บริการ/คู่แข่ง 3.2.2 การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ 3.2.3การส่งเสริมการขายและการบริการ 3.1 การจัดการความเสี่ยง	1. วิทยากรและผู้เรียนศึกษาข้อมูลการตลาดและวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชนจาก สื่อต่างๆทั้งเอกสาร สื่อบุคคล Internet และแหล่งเรียนรู้ 2.วิทยากรและผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทางในการ จัดการความเสี่ยง	1 ชั่วโมง	-

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			3.3.1 การวิเคราะห์ศักยภาพ ในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร 3.3.2 การแก้ปัญหาความเสี่ยง ในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสมุนไพร	3.วิทยากรและผู้เรียนฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณ ต้นทุน-กำไร การจัดทำบัญชีการกำหนดราคาการส่งเสริมการขาย การกระจาย สินค้า 4. วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันสรุปอภิปราย		